

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
КАРЛІВ УНІВЕРСИТЕТ, м. ПРАГА, ЧЕХІЯ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
МІЖНАРОДНИЙ ЧОРНОМОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
м. ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

26 березня 2021 р.

Черкаси
ЧДТУ
2021

УДК 33(063)
ББК 65.5
М34

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри» : 26 березня 2021 р. [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. – 121 с.

В збірнику представлені матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри», яка була організована кафедрою міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету за підтримки партнерських організацій та університетів.

Розглянуті інституційні, технологічні, інноваційні та фінансові аспекти забезпечення глобальної конкурентоспроможності, досліджені загрози для економічного розвитку в період пандемії Covid-19, визначені можливі шляхи розв'язання сучасних проблем забезпечення конкурентоспроможності на рівні країни, регіону та підприємства.

Організаційний комітет

Голова

Григор О.О д-р політ. наук, доцент, ректор Черкаського державного технологічного університету

Заступник голови

Демиденко В.В. канд. екон. наук, доцент, декан факультету економіки та управління ЧДТУ

Члени оргкомітету

Петкова Л. О. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

Бучашвілі Г. Др., проректор Міжнародного чорноморського університету

Гавриленко В. О. д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку, аналізу і оподаткування ЧДТУ

Гончаренко І. Г. д-р н.держ.упр., професор, завідувач кафедри фінансів ЧДТУ

Захарова О.В. д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування ЧДТУ

Коломицева О.В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та маркетингу ЧДТУ

Манн Р. В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва ЧДТУ

Секретаріат конференції

Пасенко В. В. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

Паламарчук Д. М. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

*Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

контролю ситуації та визначення стратегії збуту. Щомісяця є можливість розробляти конкурентну карту готельного ринку, оскільки для її редагування достатньо інформації, яка дозволить відстежувати місцевий ринок готельних послуг. Відділи, що координують роботу готельних компаній, система взаємної інформації дозволить організаціям формувати та реалізовувати цільові плани розвитку готельного господарства для координації діяльності агентств, підприємств та організацій, незалежно від галузевої власності на готель.

Список використаних джерел

1. Андренко І. Б. Організаційно-економічні аспекти розвитку готельного господарства регіону: дисертація канд. екон. наук: 08.10.01 / Харківська держ. академія міського господарства. Х., 2003.
2. Василенко В. О., Ткаченко Т. І. Стратегічне управління: Навчальний посібник: Навчальне видання. К.: ЦУЛ, 2003. 396 с.
3. Городня Т. А. Пріоритети та стратегія розвитку туристичної індустрії України: Вісник Львівського інституту економіки і туризму; (ред. кол.: І. О. Бочан та ін). Львів: ЛІЕТ, 2009. № 4. 250 с.

Поліщук Андрій Сергійович,
аспірант кафедри міжнародної економіки та бізнесу,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РЕГІОНАХ

У сучасних умовах певною мірою стирається різниця між міським і сільським способом життя, а головна відмінність між різними типами поселень має радше формальний – адміністративно-правовий характер і частково пов'язана зі сталими закономірностями територіального розподілу праці. Водночас, не можна нехтувати регіональними відмінностями описаних процесів. Безсумнівно, у країнах, що розвиваються, і загалом у певних регіонах більшості країн світу суперечності між міським та сільським способом життя все-таки достатньо суттєві. Оскільки ж така ситуація на певному етапі характерна і для розвинутих країн світу, то можна дійти висновку, що різні типи країн (регіонів) у сучасних умовах перебувають на різних стадіях урбаністичного розвитку. В зв'язку з цим існує можливість, наприклад, спрогнозувати особливості подальшої стадії трансформації урбанізаційних процесів у країнах, що розвиваються, на засадах сучасних тенденцій перебігу таких процесів у економічно розвинутих країнах світу.

Темпи сучасної урбанізації багато в чому залежать від її рівня. Здебільшого в економічно розвинутих країнах, котрі досягли високого рівня урбанізації, частка міського населення останнім часом зростає порівняно

повільно, а кількість жителів у столицях і інших найбільших містах зазвичай навіть зменшується. Багато хто з городян тепер воліє мешкати не в центрах великих міст, а в приміській зоні й сільській місцевості. Однак урбанізація продовжує розвиватися всередину, набуваючи нових форм.

У країнах, що розвиваються, де рівень урбанізації значно нижчий, вона продовжує зростати вшир, а міське населення безперервно збільшується. Нині на їхню частку припадає понад $\frac{4}{5}$ усього щорічного приросту міських жителів; абсолютна ж кількість городян уже набагато перевищила їхнє число в економічно розвинутих країнах. Це явище отримало в науці назву міського вибуху і стало одним з найважливіших чинників усього соціально-економічного розвитку країн, що розвиваються. Проте зростання міст у цих регіонах набагато випереджає їхній реальний розвиток. Він відбувається переважно внаслідок постійного «виштовхування» надлишкового сільського населення в міста, зокрема великі. Причому незаможне населення зазвичай селиться на окраїнах великих міст, де виникають «пояси бідності» [1].

Загалом, під регулюванням у вітчизняній економічній науці розуміють сукупність цілеспрямованих заходів щодо управління певними соціально-економічними процесами у рамках галузей, сфер, секторів національної економіки або регіональних суспільних систем. У науковій літературі [2; 3 та ін.] розрізняють державне та недержавне, галузеве (нормативно-правове, земельне, кадастрове, тарифне, валютне, соціальне, економічне, фінансове, податкове, організаційне), територіальне (просторово-функційне та ін.) регулювання. До державного, на думку М. Вишиванюк, належать прогнозування, планування, фінансування, бюджетування, оподаткування, кредитування, адміністрування, облік та контроль економічних процесів [3, с. 29]. Пріоритетною у більшості регуляторних механізмів є система державного регулювання, що складається з взаємозалежних складових, злагоджена робота яких дає змогу досягати поставлених цілей у запланований термін за ефективного використання сукупності ресурсів. Серед основних складових системи державного регулювання економіки З. Варналій, зокрема, виділяє:

- цілі та завдання державного регулювання економіки;
- методи, принципи й інструменти державного регулювання економіки;
- процес державного регулювання економіки;
- ресурсне забезпечення державного регулювання економіки [2, с. 6].

Цілі та завдання державного регулювання економіки формуються в процесі на основі розробки «дерева цілей», що дає змогу пов'язати головну мету з основними цілями, цілями всіх рівнів з конкретними завданнями, вирішення яких сприятиме досягненню поставлених цілей і дасть змогу обґрунтувати обсяг ресурсів, необхідний для вирішення конкретних завдань економічного і соціального розвитку країни [4, с. 171].

До головних функцій державного регулювання розвитком регіонів, на думку М. Вишиванюк, належать: інституціональна (забезпечує формування та функціонування нормативно-правового поля для розвитку важливих інститутів

регіону); алокаційна (полягає у регулюванні розвитку господарських процесів з метою сприяння оптимізації розподілу обмежених ресурсів національної економіки між видами економічної діяльності, територіями, суб'єктами господарювання); дистрибутивна (забезпечує розподіл національного багатства, доходів та майна між видами економічної діяльності, територіями, суб'єктами господарювання відповідно до встановлених пріоритетів соціально-економічного розвитку); інфраструктурна (полягає у створенні та наданні у користування населенню та суб'єктам господарювання об'єктів інфраструктури); стабілізаційна (забезпечення усталеності соціально-економічного розвитку регіону, компенсації негативного впливу коливань ринку та протікання циклів ділової активності, підтримці високого рівня зайнятості при достатній стабільності цін тощо); інноваційна (впровадження інноваційного підходу до управління розвитком регіонів, виражається у стимулюванні та активізації інноваційної діяльності з метою диверсифікації та модернізації економіки регіонів) [3, с. 30].

Регулювання розвитку міст (як урбанізаційного процесу) передбачає впорядкування урбанізаційного явища, спрямування розвитку в певне русло.

Урбанізаційний процес потребує регулювання у процесі створення нормативно-правових та інституційних умов з метою ефективного інтенсивного розвитку міст регіону, формування системи кадрового забезпечення для прийняття стратегічних управлінських рішень, які ґрунтуються на знаннях про сучасні тенденції урбанізації. До головних ознак урбанізаційного процесу належать: зростання міст; ускладнення форм міського розселення. У науковій літературі існує кілька нових форм розселення – міські агломерації, статистичні метрополійні ареали, мегаполіси, мегалополіси, конурбації.

Окрім того, зарубіжний досвід засвідчує діяльність різних систем регулювання урбанізаційними процесами у розвинутих державах і країнах, що розвиваються. Тобто урбанізаційні процеси в розвинутих державах контролюються, частка міського населення стабільна й подекуди зменшується, а урбанізація збільшується, набуваючи нових форм і змісту. В країнах, котрі розвиваються, неконтрольовано і швидко зростає міське населення, а урбанізація поширюється, поглинаючи нові території [1]. Згідно з характером урбанізаційних процесів розробляють усілякі регуляторні заходи, спрямовані на стимулювання або дестимулювання урбанізації, відповідно формуються пріоритети регіональної політики. Так, в одному випадку стимулюється нерівномірність розвитку території внаслідок формування «точок зростання» для пришвидшення економічного розвитку держави; в іншому – для усунення в економічному розвитку диспропорцій застосовують контрарні механізми, зокрема активізацію внутрішніх ресурсів.

Висновок. Комплексний розвиток міст, збільшення їхнього економічного й соціально-культурного потенціалу, урбанізація села, всебічна мобільність населення, зміна джерел зростання чисельності міських жителів,

зростання кількості великих міст і концентрації в них населення, утворення міських агломерацій, зближення міських і сільських поселень – це ознаки сучасного етапу урбанізації. Вона розвивається не стільки вшир, скільки вглиб – через якісне вдосконалення й подальше перетворення міських поселень, ускладнення форм і систем урбанізаційних структур у межах охоплених містами територій.

Список використаних джерел:

1. Huang Jin, Liu Shangchao, Zhang Yi, Guo Jing. Global Urban Competitiveness Report (2019-2020). The World: 300 years of transformation into city. National Academy of Economic Strategy, Beijing, China, 2021. 34 p.
2. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / З. С. Варналій, В. Є. Воротін, В. С. Куйбіда [та ін] ; за заг. ред. З. С. Варналія. К. : НІСД, 2007. 768 с.
3. Вишиванюк М. М. Соціально-економічний розвиток малих міст регіону: проблеми, тенденції, напрямки регулювання: монографія / М.М. Вишиванюк, НАН України; Ін-т регіон. Досліджень; наук. ред. Л.Т. Шевчук. Л. : ІРД НАН України, 2012. 252 с.
4. Економічна теорія: макро- та мікроекономіка: навч. посіб. / за ред. З. Г. Ватаманюка та С. М. Панчишина. 2-ге вид., доп. Л. : Інтереко, 1998. 478 с.

ЗМІСТ

1. КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

<i>Петкова Л. О.</i> Технологічна основа глобальних економічних змін	3
<i>Загоруйко І. О.</i> Концепція світового технологічного рубежу: сучасний стан та перспективи розвитку	5
<i>Гаврилюк О. В.</i> Конкурентні позиції України: незадовільний стан і невтішні перспективи.....	9
<i>Кумачова А. С.</i> Економічні тренди щодо розвитку конкурентного середовища України в сучасних умовах.....	12
<i>Мантур-Чубата О. С., Хижун Б. О., Малашков В. І.</i> Дослідження впливу пандемії на зміну індексу людського розвитку України.....	15
<i>Пасенко В. М., Новрузов Айдін Новруз огли</i> Вплив сектору інформаційно-комунікаційних технологій на зміцнення конкурентоспроможності економіки України	18
<i>Антоненко А. Я.</i> Інноваційні еко-системи як сучасні складові міжнародної конкурентоспроможності	19
<i>Мироненко Д. Ю.</i> Перспективні шляхи підвищення продуктивності праці в аграрній галузі.....	21
<i>Нагорний Д. О.</i> Іноземні інвестиції як необхідна складова стратегії економічного розвитку України.....	23
<i>Скорина В. О.</i> Розвиток теорії міжнародної торгівлі і прямого зарубіжного інвестування.....	27

2. СТРАТЕГІЇ ПОСИЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

<i>Єременко О. М.</i> Актуальні проблеми підвищення конкурентної позиції держави на міжнародній арені	29
<i>Якушева О. В.</i> Оцінка привабливості бізнесу в Кіровоградському регіоні	32
<i>Барбанова І. С.</i> Оцінка інноваційного потенціалу Черкаської області	35
<i>Махно С. В.</i> Оцінка рівня освітнього потенціалу регіону	38
<i>Медведєв Г. В.</i> Стратегія розвитку регіонального ринку готельних послуг	40
<i>Поліщук А. С.</i> Особливості регулювання урбанізаційних процесів у регіонах	42

3. ЕКОНОМІЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ В КОНТЕКСТІ ПОСИЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ

<i>Leshchenko M., Wang H.</i> Global trends in FDI and their implications for development.....	46
<i>Базалійська Н. П., Пархомиць Ю. Б.</i> Краудрекрутинг в роботі HR-менеджера на підприємстві.....	48
<i>Богуцька О. А.</i> Розвиток цифрових компетенцій персоналу як фактор готовності до інтелектуалізації праці в умовах кризи, спричиненої COVID-19	51
<i>Глушко Т. В., Гринюк Д. С.</i> Вплив пандемії COVID-19 на людський розвиток в Україні	53
<i>Гулак Д.В.</i> Перехід побутових споживачів України до ринкових цін на електроенергію: перспективи, недоліки, ризики.....	55
<i>Ляшко І. І.</i> Особливості формування ринкового простору в умовах глобалізації	58
<i>Паздрій В. Я.</i> Інструменти інституційної підготовки закладів освіти до розгортання освітнього підприємництва	60
<i>Plaksiuk O.</i> Зв'язок фінансово-економічних інтересів держави і суспільства	63
<i>Курч Д. В.</i> Міжнародний досвід створення та реєстрації підприємницьких структур	65
<i>Осадченко І. О.</i> Зменшення розриву між країнами з високим та низьким доходом.....	67

4. ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

<i>Гончаренко І. Г., Настенко О. Р.</i> Корупція як фактор руйнування економічного розвитку країни	69
<i>Березіна О. Ю., Башинська А. В.</i> Світовий та національний контекст фінансової інклюзії.....	71
<i>Пріхно І. М., Хандюк М.В.</i> Вплив грошової маси на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств.....	74
<i>Бережна Л. В., Снитюк О. І.</i> Застосування методу topsis для визначення конкурентоспроможності банків	77
<i>Шевченко А. М.</i> Конкурентоспроможність на європейських фінансових ринках.....	81
<i>Куллаб Д. Х.</i> Вплив децентралізації на структуру доходів місцевих бюджетів.....	84

5. ТЕХНОЛОГІЧНІ, ІННОВАЦІЙНІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Мантур-Чубата О. С., Харчук С. О., Шерпа Б. І. Проблеми використання інноваційних технологій управління персоналом на підприємстві.....	87
Мантур-Чубата О. С., Радішевська В. В., Боровик В. Ю. Гендерні особливості в управлінні персоналом на підприємствах	89
Якушев О. В. Використання інноваційних технологій в управлінні бізнес-процесами підприємств сфери послуг.....	92
Артёмов Д. Ю., Худєєва К. К. Формування смарт-економіки: політика створення інноваційно-освітніх кластерів	95
Худєєва К. К. Потенціал оздоровлення економіки України через розвиток річкового транспорту.....	98
Паламарчук Д. М. Динаміка ціни природного газу для кінцевого споживача в ЄС	101

6. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Чиж В. І. Концепція альтернативності в управлінні витратами	104
Чиж В. І., Сахно Я. С. Значення господарських договорів у стратегії досягнення конкурентоспроможності підприємства	106
Данілкова А. Ю., Горецька А. О. Інноваційні методи професійного розвитку персоналу	108
Данілкова А. Ю., Радішевська В. В. Процес активізації творчої праці на підприємстві	111
Крот Ю. М. Відповідальність аудиторів як основа якості послуг	113
Ткаченко А. А., Крижанівський В. В. Застосування ефективних методик для оцінки стану системи економічної безпеки підприємства та роль бухгалтера-аналітика в ній	115

Наукове електронне видання

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

26 березня 2021 р.

В авторській редакції

Технічний редактор *Манжура Т.А.*

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 8,85. Зам. № 21-43.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002 р.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ
red_vidav@chdtu.edu.ua